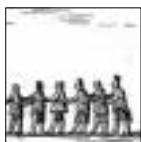

PRÆSTE FORENINGENS BLAD

91. årgang . 3. august 2001/30

● MISSIONSTEOLOGI

Mission i krise

»Læren om arvesynden truede med at neutralisere enhver forestilling om forandring og bedring af tingenes tilstand«. Eskil Dickmeiss afslutter artiklen om Hans Egedes missionspraksis. 2. del af 2 ... 698

● TEKSTVEJLEDNING

9. søndag efter trinitatis
(*Bent Noack, 1961*) 705

● LITTERATUR

Egon Clausen: Guds knaldepisk 706

Sigfred Pedersen (red.): Bibelsk teologi 707

Søren Matthiesen: Den sidste gud 710

Lance Pierson: Fortællekunst – en håndbog 711

G. Figal: Begegnungen mit Hans-Georg Gadamer ... 712

● DEBAT

Styrkelse af tillidsrepræsentantens rolle
Peter A. Krogsøe 713

Nadver-hip
Niels Simonsen 714

Gamle årgange
Anders Blichfeldt 715

Til Danmarks teologer
Jesper Steen Andersen 715

● FRA SEKRETARIATET

Fradrag godkendt

Kendelse i Landsskatteretten betyder, at udgifter i forbindelse med fraflytning af tjenesteboligen kan trækkes fra 716

● RUBRIKKER

Uge til uge 716

Personalia 717

Ledige stillinger 717

Mission i krise

Missiologiske perspektiver hos Hans Egede (2. del)

AF ESKIL DICKMEISS

Egedes missionspraksis

Læren om *arvesynden* var en fast bestanddel i 1600-tallets luthersk-ortodokse dogmatik. Menneskesynet var afgjort pessimistisk. Det var med til annullere kirkens missionære dimension. Læren om arvesynden truede med at neutralisere enhver forstilling om forandring og bedring af tingenes tilstand. Om end Egede overvandt ortodoksiens missionære deficit og heri stod pietismen nær, så forblev den ortodokse arvesynds-lære skelettet i hans menneskesyn. Synden var mere end noget andet bundet til erkendeevnen. Syndefaldets konsekvens var altså *det naturlige menneskes blinde uvidenhed* om Gud. Egedes missionspraksis tog derfor form som *kundskabsmeddelelse*. De første par år kunne han ikke stort udrette, men måtte sætte alt ind på at lære sproget. Allerede i 1723 skrev han imidlertid sin første grønlandske kateketik, der med 23 spørgsmål og svar opregnede hovedstykkerne i den kristne lære.²⁶ Hermed var kursen sat for hans formidling af kristendommen som den guddommelige sandhed. Missionen i Grønland samlede sig omkring oplysning, lære, undervisning og eksamination.²⁷ Det luthersk-ortodokse moment er her fremtrædende. Der kan desuden trækkes en linie fra Egedes anstrengelser for at lære sig sproget, (der på længere sigt for sønnen Paul Egede skulle føre til de første grønlandske bibeloversættelser) tilbage til det reformatoriske *sola scriptura*. Siden Luthers bibeloversættelse »translations among believers have been essential characteristics of all Protestant mission work«. ^{28 29}

Den missionære krise

Det var, mens han var ung præst i Vågen i Nordnorge, at tanken om Grønlandsmission dukker op i Egede som en »Curieusitet«. Egede beskriver, hvordan han en aften i oktober 1708 kommer i tanker om de kristne nordboer i Grønland. Han havde engang læst om dem og spekulerede nu over, hvad der mon var blevet af dem. Han mistænkte dem for at være »igien faldne udi hedenske Blindhed og Wildhed.« Snart vandt den første nysgerrighed skikkelse i ham som »dend alvorlige Resolution og hiertelig Forlangende, at ville prædicke Christi Evangelium for dennem« (1738 s. 3).³⁰ Egede var determineret og måtte være det, for der skulle gå 13 år, førend missionsprojektet – takket været hans stædige udholdenhed – kunne føres ud i livet. Først efter årelange forhandlinger med købmænd i Bergen og insisterende appeller til Kongen kunne Egede rejse til Grønland i 1721. Denne lange indledende fase giver indtryk af en præst af en usædvanlig støbning.

I 1736 vendte Egede hjem igen efter 15 år som grønlandsk missionær, nedbrudt og desillusioneret, »svækked baade på Sindets og Legemets Kræfter«. ³¹ Gertrud Rask, hans hustru, var død, slidt op af årene i Grønland. Og af de 200 grønlandske familier, der i 1733 levede i og omkring kolonien, var der året efter kun 30 tilbage. Resten var døde pga. en voldsom koppeepidemi, som var blevet ført til Grønland fra Danmark. Indirekte pådrog Egede sig stor skyld for epidemien, idet det var ham, der havde sendt nogle grønlændere til Danmark som levende reklamesøjler for missionsprojektet. En af dem vendte tilbage i 1733 og tog

koppesmittet med sig. Om end Egede ikke selv mistede livet, er det ubestrideligt, at hans missionsprojekt – vækket af en første kuriositet – bragte megen død og ødelæggelse med sig til Grønland.

Epidemien kastede ham ud i en dyb krise, der både gjaldt hans missionsprojekt og hans gudstro.

Da epidemien var på sit højeste i vinteren 1733-34, og ligene hobede sig op omkring ham, skete der noget med den ellers så stålsatte Egede. Han blev slidt op af den voldsomhed, hvormed epidemien hærgede. I sine journaler har han givet en stærk beskrivelse af sin egen og Gertruds Rasks utrættelige omsorg som sygepassere. Epidemien trængte helt ind i Egedes hus, hvor de syge i en periode lå på gulvet side og side, og Egede måtte op om natten for at smide ildelugtende lig udenfor. Der er ingen tvivl om, at epidemien tærede voldsomt på Egedes ressourcer og gjorde det vanskeligt for ham at fortsætte som missionær i Grønland. For at få fat på, hvad der for Egede stod på spil med epidemien, skal der til den rent fysiske opslidning lægges en afgørende forklaring mere.³²

Når Egede i løbet af 1733-34 mistede gejsten som Grønlandsmissionær, beror det også på den teologiske og religiøse krise, som epidemien kastede ham ud i. Egede fornemmede, hvordan hans teologiske standardsvar på alverdens ulykker ikke længere slog til. Han havde ellers ikke tøvet med at forklare dårligt vejr, ulykker, sygdom og død med, at det var Guds straf over grønlænderne. Deres brøde kunne Egede nemt sætte fingeren på. Den bestod i, at de ikke tog hans lære til sig, men ofte hurtigt vendte tilbage til deres gamle tro, når undervisningen var kommet lidt på afstand.

Stillet over for den ringe effekt af sine missionære anstrengelser greb Egede til det middel at true med Kongens straf og med helvedes ild. Hvor ordets undervisning ikke havde den fornødne virkning, erfarede Egede, hvordan trusler og i enkelte tilfælde

korporlig straf derimod kunne sætte skub i tingene. I denne missionære trusselsstrategi indgik tanken om Guds straf, der ikke bare ramte de fortabte i helvedes ild, men nok så vigtigt var en helt aktuel risiko for dem, der

»Gud herskede gennem to regimentter, sværdets og ordets regimentte«.

vendte Guds frelsesord ryggen. Og det ville jo i praksis sige: vendte det døve øre til Egede og hans oplæring i den kristne tro.

Egedes personlige tro på en Gud, der lutrer mennesket gennem prøvelser og straf, var afsættet for en autoritær, missionærisk pædagogik. Det kunne afstedkomme en overraskende kristen forkyndelse, hvor Egede langt hen ad vejen faktisk kunne imødekomme grønlændernes naturreligion (shamanisme). Han har skildret en situation i slutningen af maj 1723, hvor foråret trak ud, og grønlænderne bad ham om at skaffe bedre vejr, så de atter kunne tage på fangst:

»Jeg svarede, Gud alleene formaaede saadant og alt andet, men ieg er ickun sent til dem af Gud, at ieg skall forkynde dem om Gud og Hans Gerninger, hvoraf de intet vide, men Aarsagen til dette onde og langvarige Vinter Veir, saavelsom all anden Besverlighed, som de lider, er deris store Vanvittighed og Utacknemmelighed, at alligevell Gud gifver dem altid saa megen Næring af Reensdyr, Kobber [sæler] og anden Føde, saa erkiender de dog icke, hvorfra alt saadant kommer, og icke heller tacker Gud derfor, hvorfore Gud er vreed paa dem og straffer dem med saa ont Veirlig og anden Plage; men ville de troe og eftertencke, hvad jeg siger dem om Gud, og elske og paakalde Hannem, da vild Hand borttage det onde Veir og gifve dem Næring noch og ellers giøre dem alt got« (1738 s. 80f.).

Man kan med god ret spørge, om Egede ikke lovede mere på den kristne Guds vegne, end han havde nogen reel mulighed for at se indfriet. I denne sammenhæng var der mest af alt tale om et pædagogisk kneb og ikke en egentlig gennemreflekteret teologisk holdning. Trusselsstrategien skulle imidlertid vise sig at blive sat alvorligt på prøve, da det ikke var det dårlige vejr, der var problemet, men lidelse og død. Epidemien fremtvang en bevidstgørelse af det gudsbillede, der lå gemt bag alle truslerne.

Med epidemien blev validiteten af trusselsstrategien som pædagogisk model opløst for Egede. Der gik sygdom i hans ortodokse selvforståelse som missionær. Det skete ikke over en nat, men langsomt, alt som fortvivelsen over ulykken over grønlænderne og over missionen satte sig i ham. Det kom heller ikke til at indebære et teologisk nybrud, en ny afklaring, ja næppe en teologisk bevidstgørelse af hans missionære sygdom. Rystelsen trængte i begyndelsen kun sporadisk igennem teologiske reflekser, der dikterede ham standardsvaret, at »så lod det sig anse, at Gud havde besluttet, at ødelægge dem alle«. ³³ Egede har givet en grundfuld beskrivelse af d. 1. december 1733. Han var ude på en af øerne omkring den nye koloni, hvor epidemien tog liv hurtigere, end det var muligt at få begravet de døde. Ligene ligger derfor rådnende hen både indenfor og udenfor, overladt til hundene og ravnene. Egede har refereret sit svar:

»Jeg formanede dem alle til en alvorlig Poenitentse, forestillende dem, at Guds Vrede var kommen over dem, fordi de ikke med tilbørlig Andagt hidindtil har hørt Guds Ord, og beflittet sig paa at gjøre derefter« (1738 s. 275).

Sådan måtte det konsekvente svar være for Egede ud fra hans tro på Guds tugtende prøvelser. Alligevel er der sket noget afgørende. Egede har bevæget sig fra et argumentationslag til et andet. Han har taget skridtet fra en noget diffus trusselsstra-

tegi, som egentlig blot vil opfattes som et pædagogisk redskab, til en regulær tyndning af en konkret ulykke, epidemien, som udtryk for Guds vrede og straf. Det første er en ofte ubevidst del af enhver form for autoritær opdragelse, hvortil også Egedes mission hører. Det andet er den *bevidste* teologiske efferationalisering, der i andre menneskers lidelse og ulykke ser Guds straf. Lidelsen bliver fremdeles velfortjent og selvforskyldt. Det var denne konkrete, teologiske konsekvens, Egede nu drog af den pædagogik, der havde ledsaget hans forkyndelse.

Men Egede var rystet. Det svar, som epidemien syntes at lægge op til, gav ham ikke ro. Han har beskrevet den mærkelige apati, han oplevede grønlænderne vise over for epidemien og døden. Han fortsætter:

»Men saa meget føles-løse de selv vare udi denne deres Elændighed, saa meget mere Medlidendhed, Bekymring og Sindets Forstyrrelse fandtes der hos mig, i det min skrøbelige Fornuft ikke kunde udfinde, hvorfore saadant vederfores dem« (1736 s. 278).

Med forfærdende kraft syntes alle truslerne at blive til virkelighed med langt større ødelæggelse til følge, end Egede i sin vildeste fantasi kunne have forestillet sig. Virkeligheden opfyldte nu hans pædagogiske kneb på den mest uhyggelige måde. Epidemien trak det, der var det teologiske rationale i trusselsstrategien, med sig i ødelæggelsen. Troen på dén guddommelige styrelse af begivenhedernes gang, der kunne afkodes af de troende under formlen *'prøvelse-til-belønning-eller-straf'* brød sammen. På et konkret begivenhedsplan finder vi ikke Guds mening. For Hans straf kan ikke aflæses og udpeges uden at havne i en *ukristelig* kynisme. Det var den indsig, Egede nærmede sig i Grønland. Epidemien var meget tæt på at være ensbetydende med den fulde destruktion af hans arbejde som missionær. Han anede skyldbetyngt en dyb modsigelse:

Illustration til kapitlet »Om grønlandernes lege og lystigheder« i Hans Egedes Perustration, 1741, genudgivet på Rhodos 1984.

»Og da jeg tænkte at være kommen der til Landet til dem, til deres Frelse og Salighed, er det just udfaldet til deres Undergang og Fordærvelse« (1738 s. 279).

Egede havde fået øjnene op for modsigelsen mellem sin kristne forkyndelse og den frygtelige ulykke, som hans missionsprojekt var den direkte årsag til. Den modsigelse rystede ham. Selvom han ikke senere opgav den kristne historieteori, der var forbundet med tanken om den almægtige Guds prøvelser, så fandt han (for en tid) ikke længere hvile i dens logik. Han var draget til Grønland med et triumferende: »thi Gud holder med os ligesom vi holder med Hannem«. ³⁴ Men denne kristne selvsikkerhed gav krisen under epidemien et alvorligt slag.

Når Egede overhovedet lod sig anfægte, skyldtes det den solidaritet med grønlanderne, som årene havde plantet i ham. Teologien brød sammen i takt med, at han

knyttedes til dem. Egede kom i krise. Paradoksalt nok har Mads Lidegaard sikkert helt ret, når han udpeger etableringen af et tillidsforhold mellem Egederne og grønlanderne som den tidligste missions væsentligste indsats. ³⁵ Det er et paradoks, fordi Egedes krise præcis var et udslag af en dyb medfølelse med grønlanderne, men netop derved måtte drive ham væk fra Grønland. Krisen betød på længere sigt, at han mistede modet som missionær og nogle få år senere rejste tilbage til Danmark. Godt 2 år efter epidemien åbenbarer Egede en flig af dens dybdevirkning. Han kastes ud i en religiøs krise af personlig art, der formentlig skal ses på baggrund af den usikkerhed og tvivl omkring hele missionsprojektet, som epidemien havde skabt i ham.

Den religiøse krise

Søndag d. 11. marts 1736 har Egede gjort en for *Relationerne* atypisk optegnelse af dybt personlig karakter. Måske var det

bevidstheden om dette stilbrud, der har fået Egede til at indlede optegnelsen med et iøjnefaldende »NB«. Han beskriver her, hvordan han gennem nogen tid havde gået med »Melancholie og bekymmerlige Tanker«, der på denne dag fortættede sig i ham som »Had til Gud, og Afskye og Leede« (1738 s. 298). Om natten førte troskrisen ham ud i erfaringen af helvedesangst og gudsforldadthed. Den blev først overvundet efter to timer, da Egedes nærmeste kom ind til ham i hans sengekammer og trøstede ham.

Egede har kaldt hændelsen for en »Paroxysmus«, der kan oversættes med heftigt anfald eller voldsom sindsbevægelse. Det er selvfølgelig vanskeligt nøjagtigt at vide, hvad der egentlig var på færde den nat for Egede. Men det er nærliggende at se hans religiøse krise i tæt sammenhæng med den udvikling, missionsprojektet havde taget. Hans paroxysmus var et religiøst kollaps, der havde været ganske længe undervejs. Den var kulminationen på den både menneskelige og missionære krise, Egede var kommet ud i. I centrum af krisen befinder hans gudsbegreb sig. Hans had rettes mod den Gud, der havde taget hans hustru fra ham; den Gud, der i vrede havde straffet grønlænderne med tilintetgørende ulykke og død; den Gud, der havde ladet epidemien sætte hans mission tilbage på et nulpunkt, ja, dybest set sat spørgsmålstegn ved hans missionsprojekt og livsværk. Krisen gælder med andre ord den prøvende, straffende og frelsende Gud, som Egede selv troede på og havde forsøgt at oplære grønlænderne i. Missionspædagogikkens og trusselsstrategiens Gud. Den aflæselige, synlige Gud. Den kristne historieteoris Gud. Det var det gudsbegreb – eller det *trosparadigme* – der smuldrede for Egede, dengang han mistede lysten til at fortsætte i Grønland som missionær.

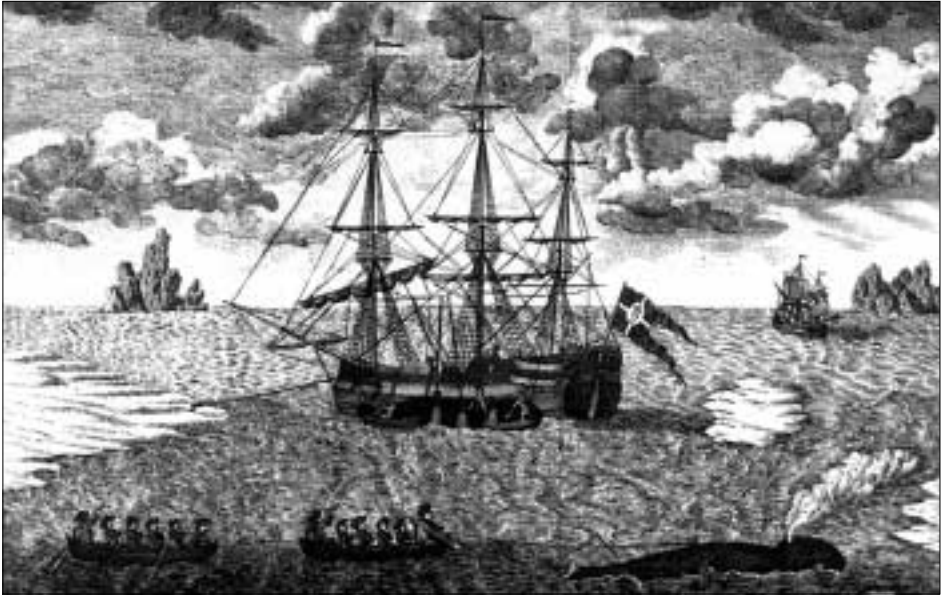
Det er ikke ensbetydende med, at Egede mistede troen eller opgav kristendommen. Men noget taler for, at krisen betød, at Egede blev mere selvkritisk som missionær

og mere ydmyg i forhold til, hvor godt han kendte og var i stand til at aflæse Guds veje. Som prædikentekst til sin afskedsgudstjeneste valgte han Esajas 49,4, »... dertil bevæget af mit GUD velmeente Forsæts slette Udfald ...« (1738 s. 302). Teksten fra Esajas lyder: »Men jeg sagde: Forgæves har jeg anstrengt mig, på tomhed og vind har jeg brugt mine kræfter. Dog, min ret er hos Herren, min løn er hos min Gud.« Desværre har vi ikke Egedes prædiken. Men tekstvalget kunne tyde på nøgtern selvransagelse hos den slagne missionær.

Hvad der end måtte ligge til grund for hans religiøse krise, så valgte Egede nu engang at skrive sit NB. Dermed slutter hans missionsprojekt i krisens tegn. Det slutter med, at tvivlen får plads hos Egede. Tvivlen om egen ufejlbarlighed som kristen præst og missionær. I en vis forstand bringer det missionen hen i nærheden af det sted, hvor den skulle være begyndt. Den kristne tro og det kirkelige fællesskab begynder i krisen. Den begynder i erfaringen af egen afmagt over for sygdom, død og ulykke, i fortvivlelsen over det forfejlede liv, eller hvordan man nu vil udtrykke det, som i den kristne tradition kaldes synd. Den eksistentielle krise mødes af budskabet om Guds frelse i Jesus Kristus. Men nådestilsagnet gør ikke krisen til et tilbagelagt stadium. Det forhindrer den i at tvinge den troende i knæ og skænker mennesker mod og kræfter til at fuldbyrde det skænkede liv trods synd og død, ja *trodsende* synd og død som uomgængelige realiteter i menneskelivet. Krisen er troens livsmodus.

Mission i krise

Jeg vil slippe Egede ved krisen for afslutningsvis atter at tage tråden op fra Bosch.³⁶ Der ligger en central teologisk pointe gemt i at tolke krisen som en nyskabende kraft. De revolutionære brud, som er drivkraften i bevægelsen fra et paradigme til et nyt, smelter hos Bosch sammen med

Et dansk grønlandsskib, opholdt af hvalfangst udfor Svalbard.

det teologisk prægede begreb 'krise'. Hermed modificeres Kuhns teori yderligere i teologisk retning. Den kristne eksistens i verden er en eksistens i krise, dvs. *under dom*. Dette motiv er bærende i både den nytestamentlige evangelie- og brevlitteratur. Det kommer måske tydeligst frem i Paulus' tolkning af dåben (jf. Rom 6,1f.). Han udlægger den kristne dåb dramatisk som tegnet for både Guds dom og nyskabelse i en og samme bevægelse. Krisemotivet finder vi i hans tale om »dåben til døden« (v. 4). For det nye liv i Kristus implicerer det gamle menneskes død. Evangeliets frelsende budskab er, at dommen over synden *har* fundet sted på Golgata. Med Kristi opstandelse fra de døde har Guds nyskabende magt fundet vej ind i menneskets verden. I dåben gentages Guds frelseshandling for den, der bliver døbt. Dåben er det gamle menneskes død i Kristi korsfæstelse og oprejsning til nyt liv ved hans opstandelse. Hermed bliver de døbte ved troen delagtige i den transformation af skaberværket, Gud har iværksat. Ved

dåben skænkes mennesker en ny måde at se på sig selv på: som »døde for synden, men levende for Gud i Kristus Jesus« (v. 11). Heraf udspringer Paulus' konkluderende formaning: »Lad derfor ikke synden herske i jeres dødelige legeme, så I adlyder dets lyster« (v. 12). Herved bliver krisesituationen et permanent vilkår i den kristnes eksistens. Fuldendelsen af Guds nyskabende initiativ i Jesus Kristus står endnu for. Paulus' formaning til de døbte er derfor en opfordring til nu *at være det i verden, de allerede er i Gud*. Den formaning kan den kristne i og af verden ikke lægge bag sig som et overstået stadium. Krisesituationen er den normale. Den ytrer sig som en stadig konfrontation mellem tro og praksis.

Bosch står i forlængelse af den paulinske dåbsteologi, når han insisterer på at tænke krisemotivet ind i missiologien. Krisesituationen er den normale for kirken, herunder dens mission. Den fastholder kirken på modsigelsen mellem dens essentielle natur og dens empiriske form. Men hermed af-

slører krisen præcis dens positive værdi som et udtryk for Guds nyskabende transformation. For hvor krisen kradser, dér skænkes kirken mulighed for at nærme sig sit sande, gudgivne væsen. I sidste ende opløses med den tydning af krisen paradigmateteorien. Krisen indebærer ideelt set, at ingen missionssteologi og -praksis bør kunne finde ro og ophæve sig selv til en alment accepteret referenceramme for kirken. Kirkens mission er derimod af indre nødvendighed en mission i krise.

Bosch udtrykker måske denne 'krise-missologi' skarpest i sin gennemgang af Matthæus' missionsmodel. Missionsbefalingen har altid stået centralt i kirkens missionære selvforståelse, fordi missionsopgaven her så kort og præcist lyder som en guddommelig befaling til disciplene. Bosch fremhæver imidlertid en bemærkning umiddelbart før selve missionsbefalingen, som oftest overses: »Og da de [de 11 disciple] så ham, tilbad de ham, men nogle tvivlede« (v. 17). Det er ikke tilfældigt, at Matthæus medtager tvivlen midt i denne begejstrede sejrscene omkring kirkens opstandne frelser. Tværtimod skaber han plads for en kritisk holdning til missionens 'hvordan' i den tidligste kirkes små menigheder og til deres forhold til jøder og grækere:

»... he [Matthæus] wishes his community to know that mission never takes place in self-confidence but in the knowledge of our own weakness, at a point of crisis where danger and opportunity come together. Matthew's Christians, like the first disciples, stand in a dialectical tension between worship and doubt, between faith and fear« (s. 76).

Noter

26. Jf. Egede 1738 s. 72-74.

27. Mogens Hindsberger søger en indlæringspsykologisk forklaring på Egedes og den tidligste missions mangel på dybere effekt, jf. M. Hindsberger: *Den grønlandske kristendoms-*

opfattelse fra Hans Egede til vore dage, Kbh. 1997, s. 46-50.

28. F.J. Verstrahlen (general editor): *Missiology. An Ecumenical Introduction*, Michigan 1995, s. 223.

29. At det grønlandske sprog voldte Egede store vanskeligheder, er der mange vidnesbyrd om, bl.a. en bemærkning af Paul Egede til sin faders andet katekismeforsøg fra 1724, hvis formuleringer var »saa urigtige, at jeg nu ikke undrer mig over, at de muntre og lystige Grønlændere loe, naar jeg katekiserede for dem.« O. G. Myklebust (red.), 1958, s. 117.

30. Egede fandt som bekendt aldrig nordboerne – og dog: »Men ieg holder for, at i hvor vell dend Grønlandske Vester Bygd [den ene af nordboernes bosættelsesområder omkring kolonien Godthåb] er *infesterit* af de wilde *Schrellinger*, der dog nogle [nordboer] maa være blefven till ofvers, som siden ere *naturaliserede* og forblandede med de andre, hvilchet en Dell Norske Ord... nochsom giver tilkiende« (Egede 1738 s. 65).

31. *Ibid.* s. 286.

32. Der ses i denne sammenhæng bort fra herrnhuternes evt. rolle i forbindelse med Egedes afrejse. Herrnhuterne kom på Kongens anbefaling til Grønland i sommeren 1733 som medhjælpere for missionen. Egede var ikke selv blevet taget med på råd af Kongen i den forbindelse. Det viste sig hurtigt, at et egentligt samarbejde mellem Egede og herrnhuterne var umuligt. Formentlig beroede det nok så meget på gemytternes uoverensstemmelse som på teologiske forskelle. Mens epidemien raser, strides Egede og herrnhuten Christian David om retfærdiggørelseslæren pr. brev, indtil Egede vælger at afbryde kontakten i foråret 1734.

33. Egede 1738, s. 272.

34. Egede 1718, s. 48; jf. 1711, s. 43.

35. Jf. Mads Lidegaard: *Grønlandernes kristning*, Nuuk 1993, s. 34, 42, 73.

36. Jeg nøjes med i en note at konstatere, at Egede atter holdt sit gamle gudsbegreb i ære, da han hjemkommet til Danmark i 1736 afrapporterer til Kongen og uden vaklen lod koppeepidemien stå som »Guds retfærdige Dom og Straff over Grønlænderne,« jf. *Meddelelser om Grønland*, bd. LV, Kbh. 1936, s. 241. ■

9. søndag efter trinitatis

Lukas 16, 1-9

Denne lignelse er ikke dunkel og uforståelig, men så tydelig og enkel som en lignelse vel kan være. Den er ikke vanskelig at prædike over, bortset fra at det altid er vanskeligt at prædike. Den advarer ikke mod gerrighed; tværtimod, det er skyldnernes gerrighed der redder den utro husholder. Den opfordrer ikke til at dele med fattige mennesker; rigdom og fattigdom tales der overhovedet ikke om i lignelsen.

Hvis der nogetsteds er brug for det tit letkøbte slagord moralisme, så er det om denne lignelses udlægningshistorie. For den viser hvordan vi i vor selvkredsede moralisme gør lignelsen vanskelig for at slippe for at høre den og gøre derefter. Det begynder så tidligt som i den lange række Jesusord fra helt andre forbindelser og af helt andet indhold, som Lukas bruger til at bortforklare sagens kerne med. Det forsætter helt op til vor tids hovedrysten over at den svigefulde husholder stilles op som et forbillede at efterligne. Al den udlægning og bortforklaring går ud fra én eneste forudsætning, bevidst eller ubevidst: at Jesus ikke har levet, eller hvis han har betyder det i hvert fald ikke noget; at der aldrig har lydt og aldrig kan lyde noget evangelium; at vi er retfærdige, ikke skylder Gud noget, og blot skal forstå at hæderlig omgang med penge er en sikrere vej til timelig lykke, om ikke her, så hisset, end svindel er.

Men lignelsen forkynder et evangelium. Det evangelium at vi er svigefulde husholdere. Det evangelium at vi skal aflægge regnskab for vor forvaltning, og det kan vi ikke. Det evangelium at vi skal sættes fra bestillingen. Det er ikke hvad hjemmelavet menneskelig fromhed og pænhed kalder evangelium, men det er glædesbud alligevel, for det er budskabet om at Gud lever og råder.

Den svigefulde mand er kun forbilledlig i eet eneste: han var klog. Det ord bruger evangelierne masser af gange, helst om husholdere, men også om brudejomfruerne, og endelig også i »snilde som slanger og fromme som duer«. Og »klog« betyder én eneste ting: i tillid til Jesu ord at styrte sig i armene på den Gud som sætter en fra bestillingen, og som har ret når han dømmes. Den lignelse er fortalt fordi Gud havde et liv at skænke til dem som han dømmes, og det liv kom Jesus med. Det vil vi ikke tro; derfor alle de bortforklaringer.

Forslag til salmevalg: 8 – 471 – 307 / 376 – 263.

Bent Noack, 1961 □

Bent Noack, Løgumkloster. Rektor for Præstehøjskolen 1977-85. Har bl.a. udgivet *Satanas und Soteria*, disputats 1948, *Tegnene i Johannesevangeliet*, 1974.

Opgør med Wilhelm Beck?

AF ERIK SØNDERGÅRD

Egon Clausen:

GUDS KNALDEPISK

De helliges høvding

En biografi om Wilhelm Beck

Gyldendal, 2001. 284 sider, ill.. 275 kr.

I anledning af hundredåret for Wilhelm Becks død udgiver Egon Clausen en biografi om Indre Missions enehersker gennem 40 år. Det er både interessant og lidt forvirrende læsning.

Bogen er interessant, fordi den rummer mange velvalgte citater, f.eks. om Wilhelm Becks missons-strategi blandt bønder. I samtalen med bønderne er strategien at »begynde med grisen og ende med Kristus«.

Biografien følger Wilhelm Becks livsbane, fra han er et undertrykt barn til hans død som hersker over Indre Mission. Biografien lægger vægt på Wilhelm Becks unge år, som kommer til at afspejles i hans voksne liv og hans vækkelses-teologi. Wilhelm Beck havde en autoritær far, som han ikke kunne trode. Dette tolkes som baggrunden for Wilhelm Becks opfattelse af Gud som en enevoldskonge, man ikke trodser ustraffet. Wilhelm Beck kom på en kostskole i Slagelse, hvor stokkeslag og ydmygelser hørte til dagens orden. Hans indeståengete aggression omtolkes religiøst, og udløses i vrede mod den fordærvende djævel. Ligeledes ses Wilhelm Becks hjemme under kostskoleopholdet som baggrund for hans følelse af ikke at høre hjemme i denne verden. Selv afveg Wilhelm Beck fra den almindelige praksis, fordi han ikke slog sine børn eller konfirmander, men byttede krabasken ud med sin verbale knaldepisk, som de vakte overvejende elskede, lige så højt som andre følte sig utilpas ved den.

Omvendelsen og magtovertagelsen

Endvidere belyses Wilhelm Becks familieforhold, især hans store kærlighed til sin kone Nina. Herefter skitseres Wilhelm Becks liv i de vigtigste hovedpunkter: Det teologiske studium, præstegeringen, omvendelsen og magtovertagelsen i Indre Mission. Hans personlige udvikling knyttes sammen med hans kongstanker: Støtten til enevælden og tyskerkrigen, hans modstand mod socialismen, mod København, mod grundtvigianerne, mod fritænkerne (Georg Brandes), mod politik og Politiken, mod demokrati, mod historisk-kritisk forskning, mod sex, dans, druk og kortspil. Samtidig bliver Wilhelm Becks livs-udvikling tolket som en udvikling fra at være en venlig mand, med en rethaverisk og lidt ufølsom facade, til at blive en barsk, magtsyg og ensom mand. Biografien bliver en beskrivelse af, hvordan Indre Missions tankegods afspejler Wilhelm Becks person.

Egon Clausen fortæller i korte kapitler med et let sprog uden brug af fremmedord. Det letter bogens tilgængelighed, men har også sin pris. Og her kan biografien om »Guds knaldepisk« blive lidt forvirrende læsning, hvor man kunne ønske sig et mere gennemarbejdet smæk for skillingen.

Wilhelm Beck spændes op imellem sit privatlivs flinke indre og sin ydre magtsyge dæmoniske maske. Selvom sproget letter forståelsen af biografien, så bliver billedet af Wilhelm Beck for simpelt. Specielt fordi Egon Clausen virker skråsikket i sin udlægning af det historiske materiale. Der er ingen kildekritiske, historiske eller teologiske diskussioner, men læseren får Wilhelm Beck entydigt serveret på et fad. Dette giver skævheder, som f.eks. viser sig i beskrivelsen af Wilhelm Becks omvendelse. Egon Clausen ser omvendelsen som udtryk for en moderne tankegang, hvor den enkelte må finde sin egen identitet uden støtte i traditionen. Kirkehistorisk set er det måske

mere naturligt at knytte omvendelses-idéen sammen med traditionel pietistisk praksis?

Et andet problem er, at Egon Clausen ofte glemmer at omskrive sine parafraaser af de historiske kilder. Der bliver forstyrrende mange intime vurderinger af forskellige begivenheder, hvor man ikke rigtig ved, om Egon Clausen parafraaser (f.eks. et brev), eller om han er ironisk, eller om det eventuelt er Egon Clausen, der udtrykker sin egen vurdering i missionske termer.

At Egon Clausen skriver som journalist og ikke som kirkehistoriker aner man i hans drivende ønske om at gøre op med Wilhelm Beck og »tilhængerne af fortidens totalitære religiøse systemer«. Med denne motivation var det ønskeligt, om Egon Clausen også havde forsøgt at skildre Wilhelm Becks virkningshistorie. Således kunne han have undersøgt, i hvor høj grad Indre Mission har marginaliseret sig selv i et vedholdende forsøg på at standse udviklingen, når missionens venner er tilbøjelige til at benytte egne eller ligesindedes psykologer, skoler, gymnasier, præste-tillægsuddannelser, et politisk parti o.l. En virkningshistorisk undersøgelse kunne vise, at Indre Mission ikke fylder nævneværdigt i danskernes bevidsthed, fordi Indre Mission ikke er fulgt med tiden teologisk set. Når Indre Mission ikke har mange tilhængere i dag, så er det spørgsmålet, om det ikke er

Wilhelm Beck.

passende at aflæse det store opgør med Wilhelm Beck og i stedet håbe på et stilfærdigt selvpogør i Indre Mission?

Guds knaldepisk er alt i alt en spændende biografi med mange interessante oplysninger, som kan læses af både læg og lærer. Læses biografien af missionens egne folk, må den give stof til eftertanke, fordi Egon Clausen påviser en kloning af Wilhelm Becks unuancerede person og Indre Mission. ▣

Bibelsk teologi i tværfagligt perspektiv

AF ANDERS E. NIELSEN

BIBELSK TEOLOGI

Redigeret af Sigfred Pedersen.

Aarhus Universitetsforlag 2000, 305 sider (inklusive forord, noter og forkortelsesregister).

Pris: kr. 298,-

Det foreliggende værk udgør sidste bind i en væsentlig tværfaglig trilogi under lektor

Sigfred Pedersens redaktion. De tre bind bygger på hver sin tematisk anlagte offentlige forelæsningsrække under Det teologiske Fakultet ved Aarhus Universitet, idet de to foregående bind henholdsvis forholder sig til *Gudsbegrebet* (1985) og *Menneskesynet* (1989).

I sit forord til det aktuelle tredje bind om bibelsk teologi antyder Pedersen, at det valgte tema kan ses i sammenhæng med de interne faglige drøftelser, som den organi-

satoriske sammenlægning af de to tidligere eksegetiske institutter i første halvdel af 1990'erne til »Institut for Gammel og Ny Testamente« gav anledning til. Endvidere hedder det i forordet, at bogen konkret bygger på en forelæsningsrække, der fandt sted i 1997-98.

Efter min opfattelse repræsenterer den valgte treleddede tematik – Gud, mennesket og Bibelen i den her anførte rækkefølge – dog samtidig en central toneangivende treklang i Sigfred Pedersens livslange teologiske engagement som forsker og underviser inden for det nytestamentlige fagområde. Det særegne ved nævnte engagement kan beskrives som en intens og indgående historisk teologisk optagethed af den tidlige kristendoms refleksioner over sit erfaringstøtte møde med en universel udvidelse af gudstanken og den heri indeholdte grænseoverskridende eller fordomsnedbrydende forståelse af, hvad det vil sige at være menneske. Dette forhold kommer som bekendt til udtryk, og det på flere måder, i Ny Testaments på een gang afhængige og afvigende forståelse af Det gamle Testamente.

Jesus og den bibelske overlevering

Den her skitserede hermeneutiske spænding udgør da også, omend ud fra forskellige tilgangsvinkler og i forskelligt omfang, et aspekt ved bogens nytestamentlige bidrag. Det drejer sig om lektor Johannes Nissens overvejende tematisk anlagte behandling af emnet: »Jesus og den bibelske overlevering – Historiske og hermeneutiske overvejelser« (s. 113-134). Desuden lektor Helge Kjær Niensens bidrag om bibelsk teologi ud fra Johannesevangeliet (s. 135-157), og ikke mindst Sigfred Pedersens »Den skabelsesteologiske eksistens som bibelsk teologi...« (s. 158-185), hvor emnet på instruktiv vis appliceres på det kontroversielle spørgsmål om Paulus' syn på loven.

Om disse bidrag gælder, at de alle kan læses i lyset af den overordnede problema-

tik, man med prof. Mogens Müllers afsluttende afsnit i sit kapitel om »Bibelsk teologi i antik jødedom: oversættelse, genfortælling og fortolkning« (s. 97-112) passende kan karakterisere som »Bibelsk teologi på tekstualiseringens vilkår...« (s. 109). Hvad det nærmere vil sige, har Müller forresten netop udfoldet i en bemærkelsesværdig artikel her i bladet, »Det Gamle Testamente i Det Nye Testamente. Det umulige skriftbevis« (i PB 2001/18, s. 386-394). Det hedder blandt andet her, at grunden til »at fastholde en dybereliggende overensstemmelse mellem Bibelens to dele (som i det misvisende inspirationsdogme) forsvinder«, når vi »betragter Det Nye Testamente som bibelsk teologi, hvor receptionen af Det Gamle Testamente sker i kraft af en omsmeltnings af indholdet« (PB, s. 394, den forklarende parentes i næstsidsste delcitater er min egen). Samme hermeneutiske forhold er tidligere behandlet udførligt i en anden af Sigfred Pedersens redigerede udgivelser, *Skriftsyn og Metode*, der har et indledende kapitel under en lignende titelangivelse, »Det gamle Testamente i Ny Testamente« (DKNT 1; 1989, s. 11-49). I samme forbindelse må så også nævnes kanonspørgsmålet (fx hos Sigfred Pedersen, *Paulus som brevsriver*, 1997, s. 19-78).

Væsentlige sider ved ovennævnte problemkompleks og fagstof kunne efter min mening derfor med fordel have været indarbejdet i et selvstændigt indledende kapitel som historisk og aktuel indføring i *Bibelsk teologi*. En sådan vinklet introduktion kunne dernæst klinge ud i en mulig definition af bibelsk teologi, som bogens i alt 14 bidrag måtte forholde sig til.

På tekstualiseringens vilkår

Det sidste er nok nemmere sagt end gjort, fordi »bibelsk teologi«, hvad enten der sigtes til et slagord eller til et forskningsområde, rent faktisk dækker over en endnu ikke opnået enighed. Derfor er det fremdeles et

åbent spørgsmål, i hvilken forstand det i det hele taget giver mening at operere med et begreb som bibelsk teologi, hvis dette ikke indholdsmæssigt allerede fra starten er bestemt gennem det nytestamentlige Kristusvidnesbyrd, altså »på tekstualiseringens vilkår«. Men derimod formalt og overordnet ud fra en ny læsning af den foreliggende bibelkanon, som det fx forsøges på én måde hos tübingerteologen Peter Stuhlmacher og på en anden hos amerikaneren Brevard Childs. Som om Bibelens to dele ligger på linje med hinanden og udgør en modsigelsesfri sammenhæng og fortælleenhed, sådan som inspirationsdogmet både i sine historiske og aktuelle gevandter vil hævde er tilfældet.

Frelsheshistorie og Verdenshistorie

På den anden side kan bogens to første kapitler læses som henholdsvis en historisk og forskningshistorisk/systematisk optakt. I det første kapitel får vi således i prof. Jakob Ballings bidrag, »Bibelen: Frelsheshistorie og Verdenshistorie« (s. 9-20), en interessant historisk belysning af spørgsmålet om, i hvilken grad Bibelen repræsenterer »en væsentlig meningsmæssig sammenhæng« i dens »udsagn om Gud, verden og mennesket«. I det andet kapitel leverer prof. Peter Widmann, »Bibelen som dogmatikkens tekst. Systematisk-teologiske overvejelser over bibelsk teologi« (s. 21-40), et udmærket forskningshistorisk rids i første halvdel af artiklen – med udgangspunkt i Gerhard Ebelings berømte insistensen på, at bibelsk teologi bør efterfølges af et spørgsmålstegn. I artiklens sidste halvdel forsøger Widmann at »formulere nogle sider af en i dag påkrævet bibelsk teologi ud fra et systematisk-teologisk synspunkt« (s. 31).

Projektets gammeltestamentlige bidrag til emnet tegnes først og fremmest af prof. Kirsten Nielsen, der fremlægger nogle spændende »overvejelser over en nutidig bibelsk teologi – på billedsprogets vilkår« (s. 41-57), mens lektor Knud Jeppesen

beskæftiger sig med »Profetisk litteratur som bibelsk teologi« (s. 58-74), idet han tager udgangspunkt i et aktuelt syn på GT som det sted, hvor kriser og deres overvindelse gennemspilles på en central måde.

Prof. Frederik Lindström fra Lunds Universitet skriver om »De bibelske salmer som bibelsk teologi« (s. 75-96, i adjunkt Pernille Carstens' oversættelse).

Skriftprinsippet som kriterium for bibelsk teologi

Det systematiske afsnit indledes af prof. Inge Lønning, Oslo Universitet, der bærer den norske titel »Skriftprinsippet som kriterium for bibelsk teologi« (s. 186-199) – i både økumenisk og reformatorisk belysning. Dernæst følger provst Jakob Fløe Niensens drøftelse af »Grundtvigs kirkelige anskuelse som bibelsk teologi« (s. 200-218). I prof. Holger Schjørrings fremstilling af »Dietrich Bonhoeffers bidrag til bibelsk teologi i modernitetens tidsalder« (s. 219-235), efterfulgt af prof. Svend Andersens »Bibelsk teologi som normativ etik« (s. 236-256), sættes det etiske anliggende med den ellers i dansk evangelisk-luthersk sammenhæng noget fortrængte nytestamentlige parænese igen på dagsordenen. Prof. Christian Thodberg rundt bogen af med en udførlig og veloplagt praktisk-teologisk drøftelse af »De gudstjenstlige læsninger som bibelsk teologi« (s. 257-299).

Med *Bibelsk teologi* står vi alt i alt over for en solid, relevant og nuanceret tværfaglig fremstilling af væsentlige perspektiver på kirkens ældste og fornemste kildesamling. Bogen vil kunne tjene til faglig fordybelse og inspiration overalt i landets sogne, hvor Skriften indgår som et vigtigt element i formidlingen af kristendom. ▣

Klart om den sene Heidegger

AF MARTIN ANDREAS LOUW KRISTOFFERSEN

Søren Matthiesen:

»DEN SIDSTE GUD« –

»Evighed og tilværelse i Heideggers forfatterskab«

Aros 2001.

170 sider.

SØREN Matthiesens bog er et ambitiøst projekt. En bog om den sene og svære Heidegger og religionens genkomst i filosofien. En bog, der følger Heideggers projekt: at begynde forfra efter Guds fald i det moderne og bygge et nyt fundament. Et opgør med den humanistiske og erkendelsesteoretiske tradition efter Descartes og renaissancehumanismen.

Bogen har tre afdelinger. Den første er om traditionen omkring Heideggers tidlige hovedværk: »Sein und Zeit«. Den næste falder i tiden efter »Sein und Zeit«, hvor Heidegger bevæger sig bort fra menneskets tilværelse i tid og rum som udgangspunkt for undersøgelsen til en spørgen efter begrebet »væren«. Her begynder opgøret med den metafysiske tradition, der har rødder helt tilbage til Aristoteles via Thomas Aquinas og senere Descartes. Dette peger hen mod den tredje afdeling, der beskæftiger sig med Heideggers omgang med den tyske digter Hölderlin og en søgen efter væren som Guds tavse stemme, der i stilheden bryder igennem den menneskelige tilværelse.

Bogen lægger vægt på den senere Heidegger og gennemgår hans metafysikkritik klart og eksemplarisk. Man får et klart billede af, hvad Heidegger kan have ment med begrebet »værensglemsel«, altså med tesen om, at den traditionelle metafysik har bygget på det værende, på det menneskelige univers, og glemt det centrale: spørgsmålet om væren.

Der er en lang filosofisk tradition

omkring Heideggers »Sein und Zeit«, der har påvirket den vesteuropæiske tænkning i stor grad. Blandt andet den franske eksistentialismetradition med dens indbyggede nihilisme, og den tyske diskussion havde aldrig været den samme uden dette hovedværk. Det er der skrevet en uhyrlig mængde litteratur om.

Men det vigtige ved denne bog er, at den tager udgangspunkt i den senere Heidegger, der bevæger sig bort fra et nihilistisk fundament, forstået som traditionen, hvor mennesket har taget magten fra den traditionelt religiøse tradition. Heidegger begynder at interessere sig for et filosofisk religiøst aspekt som grundlag for en filoso-

Den sene Heidegger.

fisk tale og genopdagelse af den Gud, som Nietzsche erklærede for død.

En tradition, der hos Heidegger er a-konfessionel, og tager sit udgangspunkt i den skabte erkendelses mulighed for at lytte til Guds tavse stemme, der bryder igennem til mennesket. En mulig erkendelse i en skabelsesorden – og teologi. Et tema, som man finder hos den sene Løgstrup i blandt andet hans »Metafysik« I-IV.

Alene at læse den sene Løgstrup med udgangspunkt i en hans gamle læremestre, nemlig Martin Heidegger, er denne bog en uvurderlig hjælp til med sin klare gennemgang og grundige brug af væsentlige citater. Man får et vægtigt fundament for at forstå de senere danske skabelsesteologer som eksempelvis Løgstrup.

Den har også enkelte linier fra Heidegger til Kierkegaard og ikke mindst vigtigt kollegaen Bultmann med.

Bogen har en svaghed ved, at den vil trække den sene Heideggers filosofisk-digteriske religiøse univers ned over hans tidlige hovedværk »Sein und Zeit«. Det mener jeg er en overfortolkning af den tidlige Heideggers projekt. Men rigtigt er det nok, at det religiøse aspekt kommer forholdsvis tidligt i Heideggers udvikling.

Men bogen er så stærk og klar i sin gennemgang af den sene Heideggers projekt, at dette nærmest står som en bagatel. Bogen er et grundigt arbejde og et meget vigtigt indlæg i diskussionen om den ellers svært forståelige sene Heidegger. Den giver både et klart tolkningsforslag, som man ikke kan komme udenom, men den kan også være med til at kaste lys over Løgstrups noget besynderlige metafysikværk. Der er helt klare linier, og man må håbe, at både alle disse Løgstrup-disciple og andre vil læse bogen. Det fortjener den. ▣

Gode pointer i forenklet perspektiv

AF MARTIN ANDREAS LOUW KRISTOFFERSEN

Lance Pierson:
FORTÆLLEKUNST – EN HÅNDBOG.
Del af serien: Lederens ressourcebøger.
Lohses forlag.
143 sider.

Lad mig sige det med det samme. Det er ikke en bog, jeg ville købe. Men det skyldes mit teologiske standpunkt. Bogen som sådan er god. Forfatteren kunne man anbringe på den karismatiske højrefløj, men det gør den ikke nødvendigvis dårlig. Jeg skal holde min gundtvigsk-tidehvervske polemik tilbage og komme til sagen.

Bogen er ment som et middel til at gøre forkyndelsen til en levende fortælling. Den er delt op i overskuelige afsnit med underafsnit, med eksempler på forkyndelse i forskellige situationer og til forskellige aldersgrupper: børn, teenagere og voksne. Dens hensigt er at henvende sig til både erfarne som uerfarne fortællere. Det gør den i grunden godt. Den er ikke nødvendigvis henvendt til præsternes prædiken, men snarere til lægmandsprædikanten, som det hed i gamle dage. I dag ville vi nok komme til at tænke på en sognemedhjælper arbejde i mere aktivistisk prægede sogne.

Ser man bort fra en måske lidt ensidig konservativ skriftforståelse, så giver Lance Pierson på en overskuelig og simpel måde faktisk gode værktøjer til at gøre bibelens beretninger levende, alt efter målgruppen. Den er en hjælp til at sortere i de virkemidler, som målgruppen lægger op til, og en hjælp til at lære at sortere i tekstens tematiske stof for at nå frem til få, men overskuelige og vigtige pointer til brug i forkyndelsen for at gøre den levende for tilhørerne.

Han giver et lidt forsimplet, men godt og klart billede af de tre målgruppers udviklingstrin. Især synes jeg, at han kommer med mange gode pointer i gennemgangen af de to første målgrupper: børn og teenagere. Han giver nogle simple ideer til virkemidler og kan virke som en igangsætter for mennesker, der ikke har den store pædagogiske baggrund.

Afdelingen for mere voksne rækker fra en levende prædiken over bibelstudiegrupper til oplæsning af bibelen. Igen: der er meget godt, der klart og overskueligt kan være igangsættende for den uerfarne.

Gadamer og teksterne

AF HELGE HAYSTRUP

BEGEGNUNGEN MIT HANS-GEORG
GADAMER

Udg. G. Figal, Stuttgart 2000, 174 sider. 8 DM.

I anledning af den moderne hermeneutiks fader, den berømte filosof Hans-Georg Gadamer 100 års dag d. 11. febr. år 2000 har notabiliteter mest naturligtvis fra Tyskland og Italien, men også fra Frankrig, Canada og USA, udsendt et fornemt og letlæst festskrift. Ikke blot i anledning af de 100 år, men pga. en enestående videnskabelig og menneskelig indsats.

Ikke blot var han fra sin barndom dybt præget af gedigne protestantiske kulturtraditioner. Men under sit studium blev han tillige påvirket for livet af teologen Rud. Bultmann, filosofen Martin Heidegger og en lang række andre kulturpersonligheder, bl.a. den »økumeniske biskop«, prof. Friedrich Heiler.

Og så havde Gadamer en ekstra trumf i lommen: han var klassisk filolog og forstod derigennem at læse en tekst med den grundighed og akribi, der er forudsætningen for al virkelig forståelse.

Bogen er ikke en teoretisk grundbog i pædagogik. Man må sige, at niveauet ikke kommer for højt. Men som igangsætter kunne bogen bruges, og selv jeg kan lære af nogle af dens pointer. Forventer man ikke en mastodontisk religionspædagogisk håndbog, så har bogen faktisk med sin klare og enkle gennemgang af nogle grundlæggende pædagogiske overvejelser i udøvelse af forkyndelsen klare gode sider. Jeg ville mene, at den kunne være igangsættende og inspirerende for en sognemedhjælper eller frivillige i et menighedsarbejde.

Bogen er i grunden en sympatisk bog. ▣

Det gjorde samtidig hans lektüre selektiv og begrænset. Allerede tidligt skal han have erklæret: »Jeg læser kun tekster, der er 2000 år gamle«, frem for alt Den hellige Skrift, Platon og de store tragikere.

Her fandt han den sproglighedens og talens sandhed, han i sit hovedværk »Wahrheit und Methode« stillede op imod en videnskab, der mente gennem tænkning og systematisering af iagttagelse og måling at kunne finde frem til virkeligheden, der for ham var en anamnestic indlevelse.

Gennem sin stædige udfoldelse af teksterne sandhed blev Gadamer den store lærer for talrige humanister og teologer, – og det i en sådan grad, at man blev fristet til at »glemme« de filosofiske, kristne og etiske sandheder, det dog var teksterne ærinde at lede hen til. Det har Århusteologen Hans Hauge skildret udmærket i sin bog om »Den litterære vending« fra 1995.

De 20 bidrag til »Begegnungen« er skrevet af elever og kolleger, bl.a. Heidelbergprofessoren *Arthur Henkel*, der tegner et smukt billede af den blufærdige og nobelt liberale mester ikke blot på talerstolen, men også som den tålmodige tilhører. Der gives her et billede af et menneske, der

forstod at bevare sin åndelige identitet frem til sin høje alderdom.

Andre som *G. Marotta* og *Val. Verra* fremhæver hans glæde ved i Napoli at finde den europæiske kulturtradition bevaret, som ideologiseringen af skolen, ungdomsoprøret og det etiske forfald afskaffede hos os. Hans røst blev da også mere og mere advarende og præget af »Sorgen und Ängste angesichts der Zukunft Europas«.

Som hans undervisning var koncentreret om Platons dialoger, var hans forhold til studenterne ganske elitært; en udvalgt »indefkreds« mindes de herlige ugentlige sammenkomster eller udflugter. Uvilkårligt spørger man som universitær outsider, om virkelig en nok så vis professor formår således at forudse, hvem der er noget værd, og hvem ikke?

Gadamer var som filosof filolog og historiker. Han tilstræbte ikke originalitet eller synteser og har nok smilet over, at *Theunissen* (Berlin) priser hans »vor allem synthetische Leistung«. Selv forstod han sin indsats væsentlig som »*Existentialinterpretation*«. Derfor kan nævnte filosofiprofessor også nævne, hvordan »die Theologen nehmen Gadamer als hilfreichen Partner wahr«, s. 65.

Men læs selv dette egenartede festskrift. Man kan ofte ligesom høre gamle G. selv mumle sit: »Vieles wäre zu sagen davon«, mens han overvejede frem og tilbage, reciperende og vurderende som »den fine gamle Sokrates med spadserestok«, – med opmuntring til de unge og trøst til os gamle, at man ikke skal skamme sig over sin alderdom. Gadamers liv viser, at det nytter at sætte sig op imod vor tids åndelige fledføring.¹

Note

1. Dr. Haystrup oplyser, at arkaismen *fledføring* betyder umyndiggørelse, mens han, hvad angår udtrykket *akribi*, henviser til indledningen til Luk. (ἀκριβῶς). Læs også Anne-Marie Nande og Eberhard Krafts *Møde med Hans-Georg Gadamer* (1999/49-50). Red. ▣

Styrkelse af tillidsrepræsentantens rolle

AF PETER A. KROGSØE

Peter Krogsøe

Ved dette års repræsentantmøde gik signalet fra en del af foreningens medlemmer klart igennem: Nogle steder hersker der usikkerhed over for, endog utilfredshed med, måden, rådighedsordningen administreres på. Det

gav sig udslag i et forslag fra kreds 23 om udarbejdelse af en »redegørelse for rådigheds- og vikartjenestens indhold og omfang«. Forslaget blev vedtaget (se referatet i Prf. Bl. 01/28), og arbejdet skal nu i gang.

Vi har i præsteforeningen længe været opmærksom på de problemer og knaster, der kan være i administrationen af ordningen. Nu er der så foretaget en lille, men nok så markant justering af tillidsmandscirkulæret – i positiv retning.

Det er sket i forbindelse med præsteforeningens henvendelse til Kirkeministeriet vedrørende spørgsmålet om kørselsgodtgørelse til tillidsrepræsentanter, hvor der ikke har været ensartet praksis i stifterne. Alle stifter skal nu afholde disse udgifter. Det var der tidligere ikke hjemmel til i cirkulæret.

Og om administration af rådighedsordningen hedder det nu: »Det forudsættes, at der af biskoppen (provsten) tages selvstændigt initiativ til, at der efter forhandling med tillidsmanden fastlægges principper, hvorefter rådighedsordningen administreres«.

Dette kommer langt hen ad vejen det forslag i møde, som blev vedtaget på

repræsentantmødet. Det overflødiggör dog ikke den ønskede redegørelse – snarere tværtimod, idet en sådan, som redskab i de lokale forhandlinger, kan medvirke til at skabe en rimelig og nogenlunde ensartet rådighedstjeneste for alle.

Ingen ren fritidsbeskæftigelse

I øvrigt fastslås det, at »provsten efter forhandling med tillidsmanden« kan tillade fravær i op til 3 uger årligt, »såfremt varetagelse af hvervet ikke kan ske ved omlægning eller tjenestebytning« (§ 6). Tillidsrepræsentanthvervet skal altså ikke ses som en ren fritidsbeskæftigelse, selvom det også, åbent for forskellige fortolkninger, hedder i cirkulæret, at »hovedreglen er, at tillidsmandshvervet skal varetages i fritiden ved omlægning af tjenesten eller tjenestebytning« (§ 5). I samme paragraf slås det fast, at både provst og tillidsrepræsentant skal medvirke til at finde »en hensigtsmæssig løsning«.

Nye aftaler med Kirkeministeriet

Det har tidligere været nævnt, at der vil blive udloddet nogle tillæg til særlige opgaver i stifterne. Aftalerne er nu indgået med Kirkeministeriet, og der vil snarest tilgå de enkelte stifter bekræftelse herpå, hvorefter tillæggene kan udbetales. For overenskomstansatte præster på ny løn blev der i 1998 indgået aftale om udlodning af mobilitetstillæg. De første aftaler, med virkning fra oktober 1999, er nu indgået. ■

Nadver-hip

Kære Hans Ole Krebs Lange!

1000 tak for et både sobert og grundigt svar (15/6). Tilgiv denne replik-replik: Du bruger udtrykket »teologi slet og ret« – det kan jeg kun leve halvvejs op til (= »teologi slet«), men det bedes du bære over med.

Mit sure opstød var egentlig ikke så meget et forsvar for Hr. Stender – hvis idé jeg finder original og frisk, og om hvilken

der kan siges både for og imod (dette gælder vist alle nye tiltag) – som et (åbenbart og heldigvis helt uberettiget) hip til folkekirkelig dobbeltmoral (det kaldes vist »fari-seisme« eller »hykleri« i Bibelen).

Hvis enhver overvejelse over ordet »nadver« er teologi, så er det uhyre vanskeligt at være uenig med dig. Men svarer denne præmis ikke lidt til f.eks. 70'ernes kystbanemarxisters frase om, at »alt er politik«. Allerede oversat til danske ord bliver påstanden lidt komisk: »alle tanker om aftensmaden er gudslære«.

Og »det sidste aftensmåltid« var da ikke i sig selv en teologisk begivenhed på grund af madens kvalitet – og desuden tvivler jeg ærlig talt stærkt på, at Jesus og disciplene spiste oblater og drak alkoholfri druesaft.

Det virker på mig, som om vi/I på én eller anden måde mener det samme, men udtrykker det på 2 forskellige måder. Selv forstår jeg Hr. Stenders formulering som noget i retning af: »Der er gået alt for meget sofisteri/skolastiske spekulationer/ (teologisk) flueknepperi i nadveren« med meningen: »ingen normale mennesker aner længere, hvad der foregår.« En plat parallel: »Hoc est corpus mei« blev til »hokus pokus« med betydningen »nonsens/uforståeligt/volapyk. Og *hvis* min fortolkning af Hr. Stenders udsagn er korrekt, er jeg bestemt ikke uenig med ham.

Måske består knasten blot i, at Hr. Stender (og undertegnede for den sags skyld) definerer »teologi« i en snævrere (eller – om du vil – plattere) forstand end du, så at det, der for den ene parts vedkommende er et nærmest selvindlysende faktum, for den anden part nærmest bliver en afskrivning af almindelig sund fornuft eller basalviden.

Men at gendrive én tautologi med en anden virker ikke umiddelbart selvindlysende (= du siger jo heller ikke »den sidste nadver« eller »den hellige nadver«, men »nadver slet og ret«). Eller – for at blive i jargonen og med overhængende risiko for at afsløre mig selv som hunden i keglespillet – så er det ikke *teologisk* forkert at sige:

»Bagefter er der mam!« i stedet for »Bagefter er der nadver/altergang« – omend nok *liturgisk* upassende.

Herudover er jeg fuldstændig enig med dig i, at man ikke sådan lige bardus skal smide det skidne vand – med badebarn og det hele – ud, før man har det rene – og Coca Cola og Steven Spielberg er i hvert fald ingen ønskværdig erstatning.

Med mange venlige hilsener og undskyldninger for dumhed og misforståelser og endnu flere ønsker om absolution i form af udskænkning af en (kvaje)bajer eller lignende, når lejlighed gives,

Niels Simonsen
Vordingborg, Djævleøen ■

PS: I øvrigt er nadverforslaget altså ikke mere originalt/friskt, end at man har haft det i årevis i (bl. a.) Jesuskirken i København – tilmed uden hverken betaling eller reklamebrøl.

Gamle årgange

Jeg står for at søge embede for første gang efter veloverstået pastoralseminarium. Som læseren af netop dette blad ved, er det en situation, der kalder på mange overvejelser og nye hensyn, der skal tages, både store og små.

Én af dem – banal men reel – er at skaffe tidligere årgange af *Præsteforeningens Blad*. Naturligvis af hensyn til prædikenevejledningerne, der pludselig træder i fokus som aldeles betydningsfuldt læsestof.

Hvad gør man så? Man ringer til de aldrende præster, om hvem man ved, at de for nylig er gået på pension. Og hvilket svar får man? »Jeg har lige været på forbrændingsanstalten med mine 40 årgange... Det var ellers ærgerligt!«

Ja, det var det faktisk. Så jeg vil gerne bede alle kommende pensionister blandt Folkekirkens præster om at overveje at køre til den nærmeste genbrugsbutik – Indre Missions eller Folkekirkens Nødhjælps eller en af de andre – og læse alle årgange-

ne af hos dem og overlade det til dem at kassere løs, hvis de ikke har plads. Det vil øge chancerne for sådan én som mig for at redde de bind, jeg pludselig har fået så god brug for.

Er der én eller anden, der står ved sidste trin i tjenesten, der ikke ved, hvad han skal gøre ved alle de gamle årgange, nu han skal flytte over i en mindre bolig? Så skriv til cand.theol. *Anders Blichfeldt, Karensvej 35, 2. th., 8220 Brabrand*, ablichfeldt@hotmail.com. Jeg vil nemlig gerne købe nogle af de seneste bind.

Til Danmarks teologer

Jeg er i dag netop blevet færdig med at læse Det gamle Testamente på hebræisk. Som kommentar har jeg læst Keil-Delitzsch's kommentar på over 10.000 sider. Undervejs har jeg læst Bibelen på latin, Vulgata, fra 1. Mosebog til Johannes' Åbenbaring og Det gamle Testamente på græsk, Septuaginta, og Det nye Testamente på græsk. Jeg vil nu spørge, om der er andre danske teologer, der har læst både Vulgata, Septuaginta og Biblia Hebraica?

Jesper Steen Andersen ■

Fradrag godkendt

Kendelse i Landsskatteretten betyder, at udgifter i forbindelse med fraflytning af tjenesteboligen kan trækkes fra

Landsskatteretten har i en kendelse af 21. marts 2001 fastslået, at er man forpligtet til at bebo en tjenestebolig under tjenesten og fraflytte denne ved tjenestens ophør, kan udgifter i forbindelse med fraflytning af tjenestebolig, når man afskediges med pension, fratrækkes på selvangivelsen.

Den konkrete sag drejede sig om en skovrider ansat under Miljøministeriet, Skov- og Naturstyrelsen. Som led i ansættelsesforholdet var skovrideren forpligtet til at bebo en tjenestebolig og fraflytte den ved afsked eller pension. I forbindelse med skovriderens pensionering i 1997 udbetalte Skov- og Naturstyrelsen flyttegodtgørelse i henhold til aftalen om flyttegodtgørelse, hvorefter der udbetaltes en engangsgodtgørelse svarende til 50% af det fastsatte årlige boligbidrag.

På selvangivelsen under »øvrige lønmodtagerfradrag« trak skovrideren efter reduktion af bundfradraget følgende udgifter i forbindelse med flytning fra tjenesteboligen fra: Regningen fra flyttefirmaet, færgebilletter, flytning af bil samt et skønsmæssigt fast fradrag på 6.000 kr.

Skattemyndighederne godkendte ikke fradraget. Sagen blev indbragt for landskatteretten, som fandt, at skovrideren under de pågældende omstændigheder, hvor han har været forpligtet til at bebo boligen under tjenesten og fraflytte denne ved tjenestens ophør, kan fradrage udgifterne til flytning i den skattepligtige indkomst. Told- og Skattestyrelsen har tiltrådt afgørelsen.

Denne afgørelse betyder, at sognepræster som fraflytter tjenesteboligen ved afsked med pension, fremover kan fratække udgifterne i forbindelse med flytning, herudover kan foretages et skønsmæssigt fra-

drag på 3.000-6.000 kr. afhængig af bohavets og husstandens størrelse. Flytteudgifterne skal dokumenteres, og det samlede fradrag (flytteudgifterne + skønsmæssigt fradrag) skal reduceres med bundfradraget pt. 4.100 kr.

En skatteansættelse kan genoptages senest 3 år efter udløbet af det pågældende indkomstår. Præster, som er gået på pension i perioden 1. januar 1998 til d.d., kan således rette henvendelse til deres lokale skatteforvaltning med dokumenterede udgifter i forbindelse med flytning fra tjenestebolig og få ændret skatteansættelsen for det pågældende år.

Præster, som er gået på pension tidligere, kan med henvisning til, at der efter indkomstårets udløb er indtrådt en ændring i grundlaget for opgørelse af den indkomst, som lægges til grund for skatteansættelsen, forsøge at få skatteansættelsen genoptaget. Det skal bemærkes, at udgifterne skal dokumenteres.

Afgørelsen tager stilling til en sag, hvor tjenestemanden fraflyttede tjenesteboligen ved afsked med pension. Det må formodes, at sognepræster, som fraflytter boligen af andre grunde, ligeledes kan fratække flytteudgifterne.

UGE TIL UGE

Institut for Systematisk Teologi Københavns Universitet

Forsvar af Ph.d.-afhandling med titlen Paul van Buren's Christology and Theology of Israel ved cand. theol. Krista Rosenlund Larsen Bellows

Sted: Aud 11, Købmagergade 46, 3. sal
Tid: Mandag den 24. september 2001 kl. 13.00

Efter forsvarshandlingen er der reception på Institut for Systematisk Teologi, Købmagergade 46, 3. sal.

Århus stifts præstestævne 2001

Ry Højskole den 21.-23. august

Tema: »Din dommer har ført din sag«

Tirsdag, den 21. august

Kl. 12.00: Frokost med alle stævedeltagere.

Kl. 12.45: Velkomst ved forstander på Ry Højskole, Henrik Kidmose og biskop Kjeld Holm.

Kl. 13.00: Foredrag ved forskningsprofessor Niels Henrik Gregersen: »Dommedag – skrækvision eller evangelium«.

Kl. 15.30: Udstilling af papirkunstner Ulla Reschaur Enevoldsen.

Kl. 16.15: Foredrag ved forfatter Iboja Wandall-Holm: »Som i et timeglas – forbrydelse og selvopgør«.

Kl. 20.00: Film i Ry Biograf: »Bladerunner« – religiøs film om verden efter en atomkrig. Instruktør: Ridley Scott. Hovedroller: Harrison Ford og Daryl Hannah.

Onsdag, den 22. august

Kl. 09.00: Gudstjeneste i Ry kirke ved biskoppen. Sognepræst Jørn Skøtt Andersen assisterer ved altergang.

Kl. 10.30: Foredrag ved rektor Henning Thomsen: »Homiletiske, dogmatiske overvejelser om dommen«.

Kl. 13.00: Foredrag ved lektor Kirsten Busch Nielsen: »Dom og forsoning – jura/teologi«. Efter indlæg af professor Carl Aage Nørgaard diskussion af foredraget.

Kl. 18.30: Festmiddag med bordvers.

Kl. 20.00: Revy – under ledelse af Frands-Ole Overgaard.

Kl. 21.30: Aftentraktement med efterfølgende dans. Orkester: »Gadedrengene«.

Torsdag, den 23. august

Kl. 09.00: Morgensang ved Jan Schmidt.

Kl. 09.10: Foredrag ved overlæge, dr. med. Ole Hartling: »Aktiv dødshjælp«.

Kl. 11.30: Drøftelse af næste års stævne, nedsættelse af udvalg, fastsættelse af tidspunkt og eventuel tillige drøftelse af overordnet emne.

Kl. 12.00: Frokost og derefter afrejse.

PERSONALIA

Dødsfald

Pastor emer. *Ingrid Birgit Fabricius de Thurah*, titl. Vor Frelser, Vejle. Født den 28. januar 1926, død den 11. juli 2001. (TS 1326, 879).

Afsked

Sp. i Stilling pastorat i Århus stift *Jens Ole Munch* er afskediget med pension efter ansøgning fra den 30. november 2001. (TS 1145, 558).

Sp. i Hobro pastorat i Århus stift *Bent Wolter* er afskediget med pension efter ansøgning fra den 30. november 2001. (TS 1364, 623).

LEDIGE STILLINGER

Ansøgninger stiles til Kirkeministeriet, Frederiksholms Kanal 21, 1220 København K, og skal være ministeriet i hænde senest opslagens udløbsdag kl. 15.00. Når ansøgningen fremsendes ad tjenstlig vej (obligatorisk for ansatte i folkekirken), er det tilstrækkeligt, at ansøgningen er provsten i hænde senest til dette tidspunkt.

I alle ansøgninger bedes personnummer oplyst. Teologiske kandidater bedes endvidere oplyse, om de har fulgt Pastoralseminariets undervisning.

Ved indsendelse af ansøgninger bedes det anført, om man ønsker ansøgningen retur. I modsat fald tilintetgøres ansøgningen med bilag 1 måned efter stillingens besættelse.

Kirkeministeriet

Sognepræstestillinger

Der vil til lønnen kunne ydes et rådighedstillæg med grundbeløb 32.800,00 kr. Der tages forbehold om udvidelse af ansættelsesområdet i overensstemmelse med finansministeriets aftale af 15. august 1975 med

tjenestemændenes centralorganisationer om ansættelsesområder for tjenestemænd i staten, folkeskolen og folkekirken.

Grøndalslund pastorat

Stillingen som sp. i Grøndalslund pastorat i Helsingør stift er ledig fra den 1. oktober 2001. Til stillingen er knyttet forpligtelse som kirkebogsfører og begravelsesmyndighed. Stillingen er klassificeret i lønramme 34 i lov om tjenestemandslønninger m.m. Der er knyttet tjenestebolig til stillingen. Udløber den 13. august 2001. (TS 172).

Humble pastorat

Stillingen som sp. i Humble pastorat i Fyens stift er ledig fra den 1. august 2001. Til stillingen er knyttet forpligtelse som kirkebogsfører og begravelsesmyndighed. Stillingen er klassificeret i lønramme 16-21-29-31 i lov om tjenestemandslønninger m.m. med et særligt tillæg på kr. 2.400,00 årligt (grundbeløb pr. 1. oktober 1997). Der er knyttet tjenestebolig til stillingen. Udløber den 13. august 2001. (TS 370).

Menighedsrådet oplyser flg. om embedet:

Folketal: 1567. Kirker: Humble: M-alder, restaur. 1990, god stand. 350 sdpl. Ristinge: 1880, god stand. 100 sdpl. Kædeby: 1885, dårlig stand, restaur. forestår. 100 sdpl. Kirkegårde ved kirker. Afstand til krem. 32 km (Svendborg). Kirkegangen: Årlig antal altergæster: 400. Menighedsrådet: Aftalevalg, 7 valgte medl. + præst. Fmd: Theodor Schou, Langøvej 11, 5900 Rudkøbing. Tlf. 62 57 18 74. Arbejdsforhold: Alm. folkekirkelige forhold, intet retningspræg. Plejehjemsgudstj. Humble Plejecenter hver 14. dag på skift ml. kommunens præster. Gudstj. Lindelse Plejehjem 1 gang mdl. på skift ml. kommunens præster. Sygehusgudstj. Rudkøbing ugentlig, på skift ml. Langelands præster. Kirkebladet redigeres af sognepræst. Boligforhold: Præstegård beliggende Ristingevej 24. Afstand til kirker: Humble 1,5 km, Ristinge 5 km, Kædeby 7 km. Pgd. bygget 1964, skifertag, god stand, 6 værelser i 1

plan, ca. 180 m², fjernvarme. Konf.stue og mødelokale i tilbygning med egen indgang. Udgift (præstens andel) ca. 20.000 kr. Kontor med it-udstyr, skrivemask, fax og kopimask. Hårde hvidevarer: Køl/frys, opvaskemask, vaskemask, komfur, ovn. Kontor: Ca. 21 m². Konf.stue kan anvendes som venteværelse. Have: Ca. 0,8 ha. Hjælp til græsslåning og hækklipning. Afstande: Til skole 1 km, til gymnasium 32 km (Svendborg), til busstoppested 0,5 km, gode busforbindelser til Rudkøbing/Svendborg. Skat: 21,4 – 12 og 1,2%. Sted-tillægsatts: II. Ingen forpagterbolig.

Durup-Tøndering-Nautrup pastorat

Stillingen som sp. i Durup-Tøndering-Nautrup pastorat i Viborg stift er ledig fra den 1. september 2001. Til stillingen er knyttet forpligtelse som kirkebogsfører og begravelsesmyndighed. Stillingen er klassificeret i lønramme 16-21-29-31 i lov om tjenestemandslønninger m.m. med et særligt tillæg på kr. 2.400,00 årligt (grundbeløb pr. 1. oktober 1997). Der tages udtrykkeligt forbehold for, at der kan ske ændringer af stillingen i forbindelse med omstruktureringer i provstiet. Der er knyttet tjenestebolig til stillingen. Udløber den 13. august 2001. (TS 482).

Menighedsrådet oplyser flg. om embedet:

Folketal: Durup 1.028, Tøndering 331, Nautrup 298. Kirker: Alle 3 kirker fra 12. årh. Durup 180 sdpl. Orgel: Frobenius, 7 st. Tøndering: 90 sdpl. Orgel: Frobenius, 7 st. Nautrup: 90 sdpl. Orgel: Jydsk Orgelbyggeri, 4 st. Kirkegangen: God. Menighedsråd: Durup: 7 medl. A. 4 gr. og 3 IM. Fmd: Anna Møller Kristensen, Hovedgaden 10, 7870 Roslev, 97 59 21 45. Tøndering: 6 medl. A. 6 gr. Fmd: Niels Martin Riis, Østervang 69, 7870 Roslev, 97 59 24 79. Nautrup: 6 medl. A. 5 gr. og 1 IM. Fmd: Søren Pauls, Nautrupvej 11, 7870 Roslev, 97 59 28 85 – 97 59 14 90. Arbejdsforhold: Stor velvilje overfor kirken fra alle sider. Sognene præget fra gammel tid af grundtvigsk og IM bevægelse. 1 for-

samlingshus og 1 missionshus. 1 mdl. gudstj. på Durup Ældrecenter (1 km). Kirkekor ledes af organist. Kirkeblad redigeres af sognepræsten. Boligforhold: Centralt ved Durup kirke. Åstedvej 20, Durup, 7870 Roslev. 1888, nystandsatsat. Nyt tegltag med kviste. 250 m². 9 værelser. WC, bad med bruseniche. Fjernvarme, brændeovn; 14.-16.000 kr. Vaskemaskine, tørretumbler, opvaskemaskine, køleskab og el-komfur. Nyt sognehus/konfirmandtue (63 m²) med egen indgang, thekøkken og handicaptolet. Dobbelt garage. Kontor og arkiv (27 m²) fuldt indrettet med møbler, EDB m.v. (egen indgang). Have: 8000 m², parklign., store træer, plæne holdes. Smuk og læfuld. Afstande: 2 km t Tøndering, 4 km t Nautrup. Skole: Bhkl. – 7. kl. i Durup. Overbygning i Glyngøre og Roslev. Gymnasium og Handelsskole i Nykøbing (15 km) og Skive (24 km). Busafgange til Nykøbing og Skive hver time. Skat: 20,5 – 12,5 og 1,1%. Stedtillæg II. Ganske kort afstand til gårdbørnehave. Kommunen yder pasningsgaranti. Idrætshal, svømmehal, golfbane og lystbådehavn. Godt og bredt foreningsliv.

Konstitution

Ansættelse og aflønning sker i henhold til gældende overenskomst for akademikere i staten med tilhørende protokollat.

Vallensbæk pastorat

Stillingen som som i Vallensbæk pastorat i Helsingør stift skal besættes midlertidigt ved konstitution. Konstitutionen, der er begrundet i sognepræstens statslige uddannelsesorlov, sker for perioden fra den 1. september 2001 til den 28. februar 2002 (begge dage incl.) og ophører uden varsel. Der ydes et særligt tillæg med et afrundet grundbeløb pr. 1. oktober 1997 på kr. 1.900 årligt. Der er ikke knyttet tjenestebolig til stillingen. Udløber den 13. august 2001. (TS 181).

Skovlunde pastorat

Stillingen som sp. i Skovlunde pastorat i Helsingør stift skal besættes midlertidigt

ved konstitution. Konstitutionen, der er begrundet i sognepræstens statslige uddannelsesorlov, sker for perioden fra den 20. august 2001 til den 28. juni 2002 (begge dage incl.) og ophører uden varsel. Der ydes et særligt tillæg med et afrundet grundbeløb pr. 1. oktober 1997 på kr. 1.900 årligt. Der er ikke knyttet tjenestebolig til stillingen. Udløber den 13. august 2001. (TS 187).

Hjælpepræstestillinger

Ansættelse og aflønning sker i henhold til gældende overenskomst for akademikere i staten med tilhørende protokollat.

Opmærksomheden henledes på, at fuldtidsforsikrede, der ansættes i kvoterede stillinger, kun vil kunne oppebære supplerende dagpenge fra arbejdsløsheds-kassen, såfremt der kan fremvises frigørelsesattest.

Frigørelsesattest udstedes kun, såfremt ansøgningen er betinget heraf. Efterfølgende anmodning om frigørelsesattest imødekommers ikke.

Anmodning om frigørelsesattest bør vedlægges som særskilt papir stilet til Kirkeministeriet.

Frigørelsesattest udstedes for den første ansættelsesperiode på 1 år. Såfremt ministeriet ikke finder betingelserne for fortsat oppebærelse af frigørelsesattest opfyldt, kan denne tilbagetages med sædvanligt opsigelsesvarsel.

Ved indsendelse af ansøgninger bedes det anført, om man ønsker ansøgningen retur. I modsat fald tilintetgøres ansøgningen med bilag 1 måned efter stillingens besættelse.

Stenløse-Fangel pastorat

Stillingen som deltidbeskæftiget, midlertidig hjælpepræst i Stenløse-Fangel pastorat i Fyens stift er ledig. Ansættelse sker foreløbig for 1 år. Aflønning vil ske med en beskæftigelsesgrad på 50% af fuldtidsbeskæftigelse. Der ydes et særligt tillæg (kvoteret) med et afrundet grundbeløb pr. 1. oktober 1997 på kr. 1.900 årligt. Der er ikke knyttet tjenestebolig til stillingen. Udløber den 13. august 2001. (TS 317).

ARBEJDET MED KONFIRMANDER

Teologisk essaykonkurrence i Præsteforeningens Blad

Arbejdet med konfirmander, og mødet med unge mennesker, der lever i og af tiden, kan rumme både glæder og sorger. På den ene side er det netop dér, nogle lider personlige nederlag; på den anden side kan det være et arbejdsområde, der i en periode gør ens dagligdag særlig meningsfuld.

Præsteforeningens Blad udskriver hermed en teologisk essaykonkurrence, med det formål at belyse arbejdet med konfirmander som personlig og faglig udfordring.

*Vinderbidraget honoreres med 5000,-
To bidrag honoreres med hver 2500,-*

Hovedkravet til de teologiske essays er, at de koncentrerer sig om et afgrænset emne. Eksempler på mulige emner kunne være: tilrettelæggelsen af undervisningsforløbet; de pædagogiske erfaringer; det at formidle kristendom til unge mennesker; konfirmander og liturgi; forholdet mellem konfirmationsforberedelsens forordnede mål og eventuelle egne intentioner; arbejdets menneskelige og personlige udfordringer eller et andet aspekt af arbejdet med konfirmander.

Bidrag skal have et omfang på 10-14 sider à ca. 2500 anslag. De tre, som dommerpanelet finder, opfylder konkurrencens formål bedst, vil blive offentliggjort som hovedartikler i Præsteforeningens Blad.

Findes der yderligere 5-10 bidrag, der belyser emnet sådan, at de tilsammen danner et substantielt inspirationsmateriale for præster, vil de blive udgivet i bogform af præsteforeningen. Disse øvrige bidrag honoreres med hver 1500,- kr.

Dommerpanel:

Sognepræst Inge Bastkær Rasmussen, Stenløse-Veksø
sognepræst Karen Holdt Madsen, Malt-Folding
sognepræst Andreas Christensen, Frihavn
redaktør Jakob Brønnum, Præsteforeningens Blad

Indsendelsesfristen er 15. november. Bidragene indsendes anonymt til Præsteforeningens Blad, Dråbydalen 30, 8400 Ebeltoft, i udprintet form vedlagt diskette og en kuvert med indsenderens navn og adresse. Vinderne af konkurrencen offentliggøres i Præsteforeningens Blad den 21. december.